ločník viac ráz uderil kolíkom po hlave F., tiež i iný spoločník vrhol sa na F. a uderil ho elektrickou lampou po tvári, takže F. utrpel od toho na pravej strane hlavy v kraji záhlavia asi 5 cm dlhú až do kosti siahajúcu ranu, na ľavej strane tváre asi na 3 cm dlhú, od ľavého oka na 1 cm dlhú tržnú ranu, na hornom rtu spuchlinu velikosti 10 halierov, ktoré zranenia sa hojily asi 6 týždňov.

F. však vyrval sa z rúk útočníkov a podarilo sa mu utiecť na povalu, odkiaľ kričal o pomoc, na čo D. a jeden alebo jeho viacerí spoločníci utiekli bez odcudzenia peňazí.

Na druhú právnu otázku tejže skupiny a časti porotcovia rovnako odpovedali kladne a tým uznali, že D. činom, v hore uvedenej otázke opísaným, v úmysle bezprávne si privlastniť cudziu vec movitú, aby túto vec odňal jej držiteľovi, sám alebo s jedným alebo s dvoma spoločníkmi, užívajúc pri tom násilia proti držiteľovi, na držiteľovi sa dopustil ťažkého poškodenia tela a tak previedol čin, ktorým vykonanie zamýšľaného zločinu bolo započaté, ale nebolo dokončené okrem jeho vôle.

Obžalovaný D., účasť ktorého sa obmedzila len na stráženie, mohol by byť zodpovedný za ťažšiu kvalifikáciu odcudzenia cudzej veci podľa § 344 tr. z., resp. podľa § 349, odst. 1, čís. 2 tr. z., keď by bolo zistené, že alebo sa vopred dohodol s pachateľmi, že pri odcudzení bude, ak bude treba, použité násilie, alebo aj spáchané poškodenie na tele, alebo že bez tohoto dohodnutia pri čine samom prejavil nejakým spôsobom súhlas s týmto násilím, resp. s poškodením na tele, alebo že sa zúčastnil činu odcudzenia veci aj potom, keď vedel, že iní pachatelia dopustili sa pri tom násilia alebo poškodenia na tele.

V rozhodnutí porotcov nebolo v tomto smere učinené žiadne skutkové zistenie.

Podľa § 33, odst. 3 por. nov. najvyšší súd nemôže sám tieto okolnosti zistiť a preto pokračoval podľa § 35, odst. 1 por. nov., rozsudok porotného súdu dotyčne obžalovaného D. zrušil a uložil krajskému ako porotnému súdu, aby v rámci zrušenia o veci znova jednal a rozhodol. Týmto opatrením staly sa zmätočné sťažnosti obžalovaného D. a obhájcu bezpredmetnými a boly poukázané na toto rozhodnutie.

Čís. 6131.

Trest je podmíněně odložen ve smyslu § 4 zákona o ochraně cti teprve tehdy, když výrok o tom nabyl moci práva.

I když nebyl tento výrok sám napaden opravným prostředkem, nelze mluviti o jeho pravoplatnosti, dokud nenabyl právní moci jeho podklad, to jest výrok o vině.

Není vyloučeno, aby byla výčitka trestního řízení nebo odsouzení podřazena (je-li nepravdivá) pod skutkovou podstatu přečinu podle § 2 nebo § 3 zákona o ochraně cti, nevyčerpává-li objektivní skutkovou podstatu podle § 4 téhož zákona.

Výtka zbabělosti nemá co činiti s otázkou, zda jednání jí postižené je či není po právu.

(Rozh. ze dne 10. února 1938, Zm I 41/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, číselně uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9 b), 10 tr. ř., nelze upříti oprávnění.

Podle správného výkladu, jejž dává nalézací soud stíhaným částem článku, o nějž jde, sděluje se tu jednak o soukromém žalobci, že byl »jako utrhač na cti« soudem pro »utrhačnou pomluvu« (»wegen verleumderischer übler Nachrede«) podle § 2 zák. o ochraně cti podmíněně odsouzen k trestu tuhého vězení na 4 dny, jednak se mu slovy »Feiger Kneifversuch misslungen« vytýká, že si v uvedené trestní věci počínal zbaběle. V prvém směru shledal nalézací soud v článku objektivní skutkovou podstatu přečinu podle § 4 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., v druhém směru objektivní skutkovou podstatu přečinu pomluvy podle § 2 cit. zák., dospěl však z důvodu subjektivní skutkové podstaty v obou směrech jen k odsouzení pro přestupek zanedbání povinné péče podle § 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n.

Co se týče prvého případu, má nalézací soud za to, že úmysl pisatelův směřoval k pohanění soukromého žalobce, který svým chováním nezavdal příčiny k výčitce, a zjišťuje nalézací soud dále co do předmětu stíhané výčitky, že soukromý žalobce byl rozsudkem okresního soudu v Š. z 1. dubna 1937 pro přestupek podle § 2 zák. o ochraně cti podmíněně odsouzen, že proti rozsudku podal odvolání jen tehdejší obžalovaný, t. j. nynější soukromý žalobce, a že výrok o podmíněném odsouzení nebyl napaden. Třebaže v době uveřejnění stíhaného článku o zmíněném odvolání tehdejšího obžalovaného ještě nebylo rozhodnuto, má nalézací soud za to, že trest byl již podmíněně odložen, neboť hledíc k tomu, že tehdejší soukromý žalobce nepodal odvolání, nemohl prý rozsudek okresního soudu v Š. v bodě, týkajícím se podmíněného odkladu výkonu trestu, již doznati změny.

V tomto směru nelze napadenému rozsudku přisvědčiti. Předmětem výtky trestné podle § 4 zák. o ochraně cti je buď skutečnost, že se konalo proti napadenému trestní řízení, ve kterém nebyl uznán vinným, ať proto, že trestní řízení bylo zastaveno, ať proto, že bylo skončeno osvobozujícím rozsudkem, nebo je to skutečnost, že napadený byl odsouzen, ovšem jen za dalšího předpokladu, že trest byl již vykonán, prominut, promlčen nebo podmíněně odložen. Neprávem má nelézací soud za to, že posléz uvedený předpoklad v souzeném případě je splněn. O podmíněném odkladu výkonu trestu ve smyslu citovaného místa zákona lze mluviti jen tehda, stal-li se výrok pravoplatným. Tomu tak nebylo v souzeném případě, byť rozsudek odvoláním tehdejšího obžalovaného napaden. Nelze

mluviti o částečné pravoplatnosti rozsudku, totiž co do výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu, nebyl-li pravoplatný sám podklad tohoto výroku, totiž ani výrok o vině, ani výrok o trestu. V době uveřejnění souzeného článku nebyl ještě nynější soukromý žalobce odsouzen po rozumu § 4 cit. zák., nýbrž konalo se ještě trestní řízení, jehož konečný výsledek byl v oné době neznám. Na tuto situaci nedopadá ani první případ deliktu, předpokládající, že bylo řízení již skončeno zastavením řízení nebo zprošťujícím rozsudkem, ani druhý případ, předpokládající pravoplatné odsouzení, při čemž byl trest buď již vykonán, prominut, promlčen nebo podmíněně odložen. Nalézací soud nemohl vycházeti z předpokladu, že soukromý žalobce (tehdejší obžalovaný) byl v době činu podmíněně odsouzen, když jeho odvolání mohlo vésti i k jeho zproštění.

Zcela jasně vysvítá to i z materiálií zákona o ochraně cti. Vládní návrh (tisk č. 830 posl. sněmovny z roku 1930) v § 6 vůbec nenavazoval skutkovou podstatu, o niž jde, již na pouhé podmíněné odsouzení, nýbrž na výrok, že se podmíněně odsouzený osvědčil. Teprve ústavně-právní výbor upravil — nehledíc k jiným změnám — zmíněné ustanovení v tom směru, že přiznal ochranu proti výčitce trestu již od podmíněného odložení trestu, k čemuž praví v odůvodnění, že bylo umožněno, aby ochrana byla poskytnuta také podmíněně odsouzenému, a to již v době zkušební (tisk č. 2268 posl. sněm. z roku 1933, str. 26, sl. 2). Doba zkušební se však počíná dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí povolující odklad (§ 3 zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.).

Nalézací soud tudíž pochybil, pokud shledal naplněným předpoklad objektivní skutkové podstaty přečinu podle § 4 cit. zák.

Přes to nelze zrušovacímu soudu v tomto směru dospěti hned k rozhodnutí zprošťujícímu, neboť není-li vyčerpána objektivní skutková podstata přečinu podle § 4 cit. zák., není za předpokladu nepravdivosti výčitky, pokud se týče neprokázané pravdivosti výčitky pomluvy (viz i nadpis článku: »Die Verleumdungsmethoden . . .«), vyloučeno podřadění činu pod objektivní skutkovou podstatu přečinu podle §§ 2 nebo 3 cit. zák. (viz Hrabánek-Milota, Nové čsl. právo tiskové, str. 196, Bernát-Jiskra, Zákon o ochraně cti, str. 36, Steiner, Schutz der Ehre, str. 25), ve kterémžto směru (najmě co do důkazu pravdy neb omluvitelného omylu) rozsudek neobsahuje zjištění.

Co se pak týče výtky zbabělosti, již soukromý žalobce prý projevoval ve zmíněné trestní věci, má nalézací soud za naplněnou objektivní skutkovou podstatu přečinu podle § 2 cit. zák. Co do této právní subsumpce zmateční stížnost výslovně souhlasí. Leč právem vytýká s hlediska zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř., že nalézací soud zamítl průvodní návrh na čtení spisů T 730/36 okresního soudu v Š. a To 368/37 krajského soudu v O., směřující k provedení důkazu pravdy, pokud se týče omluvitelného omylu. Úvahy, jimiž napadený rozsudek odůvodňuje zamítnutí zmíněného důkazu, nejsou přiléhavé. Nalézací soud totiž dovozuje, že i kdyby bylo snad zjištěno, že se soukromý žalobce obhajoval u okresního soudu v Š. způsobem neobvyklým, přece by co do slov »Feiger Kneifversuch misslungen« šlo o kritiku nepřípustnou vzhledem k formě, ja-

kou byla pronesena. Nalézací soud tu zřejmě zaměňuje předpoklady beztrestnosti podle § 6, odst. 1 a podle § 6, odst. 2 cit. zákona. Zamítnutý průvodní návrh nesměřoval k tomu, aby byly zjištěny předpoklady přípustné kritiky po rozumu § 6, odst. 1 cit. zák., nýbrž k provedení důkazu pravdy. Podle výkladu, jejž dává uvedenému článku sám nalézací soud, byl tu soukromý žalobce obviněn, že si v trestní věci T 730/36 okresního soudu v Š. počínal zbaběle. Podle zamítnutého průvodního návrhu mělo býti uvedenými spisy dokázáno, že soukromý žalobce byl sám původcem urážlivého tvrzení o G., pro něž byl pak odsouzen, a že toto tvrzení dále rozšiřoval proti svému lepšímu vědomí, že však hleděl prý z trestní odpovědnosti vyváznouti různými výmluvami, najmě tím, že se při vedení důkazu omluvitelného omylu prý nepravdivě odvolal na prameny, z nichž své vědomí prý bezelstně čerpal, nebo že hleděl věc vylíčiti jako pouhé »politikum« a pod. Napadený rozsudek je na omylu, pokud má za to, že výtka zbabělosti je již vyvrácena tím, že obžalovaný vykonal jen své právo, snažil-li se dosíci beztrestnosti vedením důkazu omluvitelného omylu. Pronáší-li člověk ve veřejném životě činný o politickém odpůrci urážlivé tvrzení, je požadavkem mužnosti, aby stál za svým projevem. Byly-li tu okolnosti, pro které mohlo býti obvinění důvodně pokládáno za pravdivé, je samozřejmě i mravně bezvadné, dovolává-li se urażeč důkazu omluvitelného omylu. Leč činí-li tak u vědomí, že předpoklady bezelstnosti tu nejsou, nebo hledí-li jinými výmluvami u vědomí jejich bezpodstatnosti ujíti odpovědnosti za svůj projev, bylo by takové jednání označiti za zbabělé bez ohledu na to, že urażeč v trestním řízení třebas jen vykonával procesní práva jemu příslušející. Mravní výtka zbabělosti nemá co činiti s otázkou, zda jednání touto výtkou postižené je či není po právu.

Nalézací soud proto pochybil i tím, že zamítl uvedený důkaz. Měl jej naopak připustiti a pak podle výsledků řízení T 730/36 zkoumati, zda nastala beztrestnost obžalovaného ve smyslu § 6, odst. 2 zákona o ochraně cti. Zamítnutím uvedených důkazů zatížil tudíž nalézací soud rozsudek zmatkem podle § 281, č. 4 tr. ř.

Čís. 6132.

Ke skutkové podstatě zločinu lichvy podle § 4 čís. nař. čís. 275/1914 ř. z.

Mezi vlastnostmi nebo stavy uvedenými v této stati zákona a dosaženým nepoměrným ziskem musí býti spojitost; pachatel jich musí zneužíti způsobem tam naznačeným; nestačí tedy, že byl sice u pachatelova smluvníka takový stav nebo vlastnost, smluvník se však odhodlal k nepoměrnému plnění z pohnutky jiné.

Tíži poškození většího počtu osob ve smyslu § 4 cit. nař. je posuzovati podle poměrů poškozených; musí jíti o větší počet, nikoli pouze o více lidí. Po stránce subjektivní je i v tomto směru třeba přímého nebo aspoň nepřímého úmyslu pachatelova.

(Rozh. ze dne 11. února 1938, Zm II 176/37.)